

## خبر

## درآمد کل صنعت پتروشیمی به ۲۷ میلیارد دلار می رسد

مدیر برنامه ریزی و توسعه شرکت ملی صنایع پتروشیمی مهم ترین برنامه های صنعت پتروشیمی در برنامه هفتم و هشتم توسعه را تبیین کرد و گفت: درآمد کل صنعت پتروشیمی از ۲۳ میلیارد دلار به ۲۷ میلیارد دلار می رسد.

به گزارش نفت جنوب، حسن عباس زاده با اشاره به اینکه همان گونه که رهبر معظم انقلاب تأکید کرده اند، شعار سال برای بیلبوردها نیست و برای سیاست گذاری هاست، اظهار کرد: خوشبختانه این سیاست گذاری ها در سطح صنعت نفت و پتروشیمی آغاز شده و برنامه های پرشماری برای تحقق شعار تولید، دانش بنیان و اشتغال آفرین تدوین شده است.

وی به دو برنامه اصلی شرکت ملی صنایع پتروشیمی با محور دانش بنیان ها اشاره کرد و افزود: شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی در کاتالیست ها و دانش فنی فرآیندی توفیق های خوبی داشته است و امسال بخشی از این دانش های فنی رونمایی و بهره برداری خواهد شد.

مدیر برنامه ریزی و توسعه شرکت ملی صنایع پتروشیمی با یادآوری حضور وزیر نفت در شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی در سال گذشته (دی ماه ۱۴۰۰) و بازدید از توانمندی های این شرکت اظهار کرد: بر اساس قولی که دانش بنیان ها پژوهشگران این شرکت داده اند تا پایان دولت همه کاتالیست های صنعت پتروشیمی بومی سازی خواهند شد که این گام بسیار بزرگی است. عباس زاده در تبیین برنامه دوم شرکت ملی صنایع پتروشیمی با محوریت دانش بنیان اظهار کرد: بخش توسعه کسب و کار های دانش بنیان هم همسو با شعار سال در شرکت ملی صنایع پتروشیمی فعال شده است که هدف آن شناسایی شرکت های دانش بنیان در اقصى نقاط کشور با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس جمهوری است و شرکت های دانش بنیان را به مجتمع های پتروشیمی برسانیم و از آنها حمایت کنیم.

بر اساس گزارش وزارت نفت وی با اشاره به اینکه بنای شرکت ملی صنایع پتروشیمی در سال ۱۳۳۷ و خارج از صنعت نفت نهاده شده و سرانجام در سال های مختلف توسعه متفاوتی را تجربه کرده است، ادامه داد: اکنون ۳۰ درصد از ظرفیت نصب شده خاور میانه و حدود ۳ درصد از ظرفیت محصولات عمده جهان را داریم، ان شاء الله با برنامه هایی که داریم این ظرفیت ها رو به توسعه است.



## حمایت از رفع موانع عملیاتی شدن طرح پتروشیمی گلستان

مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ضمن تأکید و حمایت از رفع موانع موجود طرح های پتروشیمی، خواستار عملیاتی شدن طرح پتروشیمی گلستان شد. به گزارش نفت جنوب، در دیدار مشترک با حضور بر ترضی شاهمیرزایی، مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی، علی محمد زنگانه، استاندار و محمود اسپانلو، دادستان مرکزی استان گلستان، وضع طرح این استان بررسی شد. در این نشست، بر ترضی شاهمیرزایی، مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با اشاره به مصوبه وزارت نفت و تأکید رؤسای قوای مجریه و قضائیه بر لزوم اجرایی شدن طرح پتروشیمی گلستان، گفت: برای عملیاتی شدن این طرح مقرر شده است با ایجاد کار گروه مشترکی با حضور نمایندگان این شرکت و مقام های استان گلستان ابعاد فنی و مهندسی، اقتصادی و حقوقی طرح یاد شده بررسی شود. بر اساس گزارش شرکت ملی صنایع پتروشیمی در این دیدار استاندار گلستان نیز با اشاره به تأکید رئیس جمهوری و رئیس قوه قضائیه بر شتاب بخشی در تعیین تکلیف این طرح اظهار کرد: بر گزار ی نشست با مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی نقطه عطفی در روند اجرایی شدن طرح پتروشیمی گلستان است و در این مسیر تمامی مقام های اجرایی و قضایی استان و نیز وزارتخانه های نفت و اقتصاد از اجرایی شدن این طرح حمایت می کنند.



## پازارگاد از شرکتي زیان ده به سودده تبدیل شد

مدیر عامل شرکت عملیات غیر صنعتی بازار گاداز افزایش بیش از ۲۶ درصدی سود خالص این شرکت نسبت به سال ۱۳۹۹ خبر داد و گفت: با اقدام های انجام شده در چهار سال اخیر، بازار گاداز شرکتي زیان ده به سودده تبدیل شده است.

به گزارش نفت جنوب، مجمع عمومی شرکت عملیات غیر صنعتی بازار گاد با هدف بررسی و تصویب صورت های مالی سال ۱۴۰۰ و با حضور ارکان مجمع، سهامداران و هیئت مدیره این شرکت، به عنوان نخستین مجمع سال مالی ۱۴۰۰ شرکت های تابع گروه در سالن نشست های شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس برگزار شد.

حجت نظری، مدیر عامل بازار گاد در این مجمع، عملکرد این شرکت در حوزه های زیربنایی، سرمایه گذاری، فرهنگی، درمانی، آموزشی را در سال مالی ۱۴۰۰ تشریح کرد.

### سحر بابایی: خبرنگار



صنعت پتروشیمی ایران به عنوان یکی از بازوهای اصلی رشد اقتصادی کشور و یکی از منابع اصلی درآمد ارزی همواره مورد توجه تحلیلگران اقتصادی بوده است، اما متأسفانه رکود اقتصادی ناشی از تحریم های ظالمانه و همچنین شیوع ویروس کرونا باعث شد که این صنعت نتواند آنچنان که باید و شاید در مسیر رشد و توسعه خود گام بردارد.

طبق سند چشم انداز ۲۰ ساله، ایران باید در رتبه نخست صنعت پتروشیمی خاور میانه بایستد و با محقق کردن هدف ۲۰ ساله صنعت پتروشیمی که همان ظرفیت ۱۳۳ میلیون تن در سال ۱۴۰۴ است جزو غول های پتروشیمی جهان شود اما فاصله میان ایران و سایر کشورهای پیشرو در این صنعت زیاد است.

بنابر این مشخصه های صنعت پتروشیمی وابستگی به منابع هیدروکربوری به عنوان خوراک، سرمایه بری، حاشیه سود بالا و ایجاد ارزش افزوده بالا در صنایع پایین دستی، اشتغال زایی بالانسیبت به سرمایه گذاری صورت گرفته در صنایع پایین دستی، فناوری و دانش محور بودن است.

### فرصت های صنعت پتروشیمی

وجود ذخائر عظیم نفت و گاز، در کشور قیمت رقابتی گاز در ایران، دسترسی ایران به آب های آزاد، امکانات و زیرساخت های مناسب ایجاد شده در مناطق ویژه و حمایت دولت از مشارکت خارجی و سرمایه گذاری های مشترک در صنایع پتروشیمی از فرصت های این صنعت است.

از دیگر فرصت های پیش روی صنعت پتروشیمی کشور می توان به دانش و تجارب مدیریتی و پروژه های کسب شده در طول پنج دهه، نیروی انسانی تحصیل کرده و جوان و وجود مراکز آموزشی و پژوهشی و دانشگاه های توانمند در کشور اشاره کرد. همچنین می توان از تقاضای رو به رشد محصولات پتروشیمی در جهان، ظهور تکنولوژی های جدید فرآورش و تبدیل هیدروکربورهای سبک به محصولات متنوع پتروشیمیایی، بازار بزرگ و روبه رشد داخلی و شکل گیری بازار های جدید در حوزه آسیا، هند و چین به عنوان دیگر فرصت های پیش رو یاد کرد.

### تهدید های صنعت پتروشیمی

در کنار این مسئله رکود اقتصادی و احتمال کاهش تقاضای جهانی یک تهدید است، اما در صورتی که به درستی مدیریت شود، می تواند با ارتقاء بهره وری و فناوری تبدیل به فرصت شود. همچنین مشکلات و تبعات ناشی از شیوه خصوصی سازی و واگذاری واحدهای پتروشیمی به بخش خصوصی با برنامه ریزی کلان، سیاست گذاری و رگولاتوری یکپارچه صنعت پتروشیمی توسط NPC می تواند تبدیل به یک فرصت شود. همچنین عدم تأمین خوراک بالادستی طرح های پتروشیمی می تواند یک تهدید باشد، اما با رویکرد فعلی که چندین طرح تأمین خوراک مانند پالایشگاه گاز بیدبلند ۲۰، ۳۲۰ NGL و غیره توسط شرکت های پتروشیمی در دست انجام بوده، به یک فرصت تبدیل شده است. همچنین تحریم های بین المللی که مشکلات زیادی برای توسعه صنعت پتروشیمی کشور ایجاد کرده تهدید دیگری است که در عوض باعث تقویت شرکت های مهندسی، پیمانکاران، سازندگان داخلی و همچنین شرکت های دانش بنیان شد.

### موانع توسعه صنعت پتروشیمی

علی رغم پتانسیل ها و ظرفیت های متعدد موجود در این صنعت شاهد توسعه چشم گیر نبوده ایم، مرتضی بهروزی فر، کارشناس ارشد حوزه انرژی با واکاوی تهدیدها و فرصت های این صنعت به خبرنگار نفت جنوب گفت: در شرایط کنونی حلقه های اولیه صنعت پتروشیمی توسعه یافته است، بدین معنا که گاز را تبدیل به یک ماده اولیه پتروشیمی و آن را صادر می کنیم و از بخش های بعدی صنعت پتروشیمی را که هم اشتغال آفرین و هم ارزش آفرین است غافل شده ایم.

وی با تأکید بر اینکه حلقه مفقوده صنعت پتروشیمی آن بخشی است که می تواند اشتغال بیشتری ایجاد کند اما تمرکز تنها روی حلقه های اول مانده و همین مسئله چالش های متعددی را برای

## نفت جنوب پرورنده پتروشیمی ها را بررسی می کند؛

# سناریوی رانت گاز ارزان خصولتی هادر صنعت پتروشیمی

و خارجی معادل ۲۶.۳ میلیارد دلار بوده است. صندوق ذخیره ارزی با ۲.۱ میلیارد دلار و صندوق توسعه ملی با ۶ میلیارد دلار از جمله منابع تأمین مالی داخلی با سهم ۳۱ درصدی است.

سهم منابع خارجی نیز ۶۲ درصد است که سه کشور آسیایی امارات، چین و ژاپن با ۷ میلیارد دلار و هشت کشور اروپایی فرانسه، انگلیس، آلمان، ایتالیا، بلژیک، اسپانیا، هلند و اتریش با مبلغ ۹.۴ میلیارد دلار بیشترین سهم را در تأمین مالی از منابع خارجی در صنعت پتروشیمی ایران داشته اند. ۱.۸ میلیارد دلار به دیگر منابع داخلی و خارجی (مانند سرمایه گذاری مستقیم خارجی، فروش اوراق ارزی در خارج کشور و یاتسهیلات ارزی پراکنده در یافت شده از بانک های داخلی) اختصاص دارد.

هم اکنون ۵۲ میلیون تن معادل روزانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه نفت خام خوراک واحدهای پتروشیمی بوده، ۶۷ مجتمع فعال فعلی پتروشیمی با ظرفیت اسمی سالانه ۹۰ میلیون تن در کشور فعال هستند و ۶۵ میلیون تن محصول در این صنعت تولید می شود از این میزان ۴۰ میلیون تن محصول نهایی به بازار عرضه می شود، که ۳۰ میلیون تن سهم صادرات و ۱۰ میلیون تن در بازار داخلی مورد مصرف قرار میگیرد، حدود ۲۵ میلیون نیز خوراک های بین مجتمعی است. سال گذشته ۱۵ میلیارد دلار ارزش کل محصولات پتروشیمی بود و در مجموع ۹ میلیارد دلار صادرات داشتیم، صنایع پتروشیمی ابتدا نیاز داخل را تأمین و سپس مازاد تولیدات خود را صادر می کنند؛ ۳۰ میلیون تن صادرات محصولات پتروشیمی تا پایان امسال ۱۴ میلیارد دلار ارزش آوری برای کشور خواهد داشت. ۶۹ طرح در صنایع پتروشیمی در حال اجراست، اجرای این طرح ها ۵۰ میلیون تن ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی را افزایش می دهد. تاکنون ۸ میلیارد دلار در این طرح ها سرمایه گذاری شده است که این طرح ها در ادامه تکمیل زنجیره ارزش، اجرا می شوند، البته به دلیل محدودیت ها و تحریم ها با چالش سرمایه گذاری روبه رو هستند؛ با این حال برنامه ریزی شده که صنعت پتروشیمی در ادامه زنجیره ارزش بتواند خوراک صنایع پایین دست را تأمین کند. در پایان برنامه توسعه هفتم باید به ظرفیت ۱۴۲ میلیون تن تولید محصولات پتروشیمی برسیم.

### وعدہ های توسعه

در این بین مرتضی شاهمیرزایی-مدیر عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی اعلام کرده که ظرفیت اسمی صنعت پتروشیمی در پایان برنامه هفتم به ۲۰۰ میلیون تن در سال می رسد که این رقم جای تأمل دارد و برای آینده همه فعالان برای هدف برنامه ریزی و کمک کنند.

وی تأمین سرمایه مورد نیاز طرح های پتروشیمی را یکی از مهم ترین موارد عنوان کرد و گفت: در این زمینه تشکیل صندوق های پروژه و صندوق های سرمایه گذاری ویژه پتروشیمی در دست پیگیری است که افزون بر این، استفاده از سرمایه های عمومی و مرمی، انتشار اوراق و شیوه های نوین و منابع خارجی از دیگر راهکارهای تأمین سرمایه است. همچنین بازنگری اساسنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی، پیگیری ایجاد نهاد تنظیم گرو رگولاتوری، اولویت بندی و پیگیری طرح های نیمه تمام و بازنگری برنامه های صنعت در این شرکت در حال پیگیری است.

با این حال ارزش آوری صنعت پتروشیمی در ۹ ماهه امسال نسبت به پارسال ۷۶ درصد رشد داشته که ناشی از رشد قیمت محصولات در دنیا و هم افزایش تولیدات در کشور بوده، همچنین ارزش صادرات این صنعت در ۹ ماه امسال ۱۰.۵ میلیارد دلار بوده است.

صنعت پتروشیمی در اوج سال های تحریم به طور میانگین سالانه حدود ۱۱ میلیارد دلار درآمد صادراتی داشته و ۵.۵ میلیارد دلار نیز صرفه جویی ارزی در واردات برای کشور ایجاد کرده است، امسال نیز صادرات محصولات پتروشیمی به حدود ۱۴ میلیارد دلار خواهد رسید. هر چند که آمار و ارقام گویای حرکت در صنعت پتروشیمی است اما این صنعت به دلیل عدم سرمایه گذاری و چالش های پیش رو از برنامه تعیین شده فاصله دارد و باتوجه به پتانسیل های موجود در این بخش انتظار می رود توجه بیشتری به این حوزه شود تا شاید این صنعت بتواند به حق خود که رسیدن قطب دنیا است برسد.

صنعت پتروشیمی ایجاد کرده است، تصریح کرد: بخش اعظم صنعت پتروشیمی دولتی نیست و بر اساس اصل ۴۴ به بخش خصوصی واگذار شده است.

بهروزی فر افزود: بخش عمده صنعت پتروشیمی خصولتی است و عملاً سازمان هایی که عمدتاً تخصصی در صنعت پتروشیمی ندارند و صرفاً از رانتی که بابت گاز ارزان به دست می آورند استفاده می کنند در حال فعالیت در این صنعت هستند.

وی با بیان اینکه اقدام آن ها بسیار سودآور است چرا که گاز ارزان دریافت و با بهره وری پایین و هزینه بالا آن را تبدیل به یک ماده اولیه پتروشیمی می کنند و به دلیل اینکه قابل فروش در بازار جهانی است، تولید آن ماده سودآوری بالایی برای آن ها دارد.

بهروزی فر تصریح کرد: اگر رانت گاز را از صنعت پتروشیمی کشور حذف کنیم عملاً این صنعت حرفی برای گفتن ندارد و امکان ادامه فعالیت نخواهد داشت، از آن طرف هم اصل ۴۴ دولت را برای ورود به صنعت پتروشیمی ممنوع کرده است، عملاً امکان سرمایه گذاری دولت در این بخش نیست و بخش خصوصی نیز انگیزه چندانی برای سرمایه گذاری در حلقه های پایین این صنعت ندارد.

وی با اشاره به ظرفیت ها و پتانسیل های نادیده گرفته شده این صنعت، گفت: هر چه به حلقه های پایین تر صنعت پتروشیمی نزدیک می شویم هم ارزش بیشتری تولید می شود و هم اشتغال آفرینی در این صنعت افزایش می یابد.

بهروزی فر با تأکید بر اینکه اگر در این صنعت سرمایه گذاری شود می تواند ایران را تبدیل به قطب پتروشیمی در دنیا کند، گفت: این مینا در گذشته پایه گذاری شده بود و قرار بود که در دهه های قبل ایران تبدیل به قطب پتروشیمی شود اما به دلیل عدم سرمایه گذاری در این حوزه این اتفاق نیفتاد.

وی با بیان اینکه اگر سرمایه گذاری صورت بگیرد و موانع برطرف شود ایران می تواند قطب پتروشیمی در دنیا شود، اظهار کرد: اینکه امکان ورود دولت به صنعت پتروشیمی وجود ندارد و بخش خصوصی پتروشیمی واقعی تقریباً نداریم موجب ایجاد مشکلاتی در توسعه صنعت پتروشیمی کشور شده است.

بهروزی فر در پاسخ به این سوال که دعوت از روسیه برای سرمایه گذاری در صنعت پتروشیمی در شرایط تحریم تاجه میزان می تواند موثر و کارآمد باشد، اظهار کرد: روسیه تقریباً حرفی برای گفتن در صنعت نفت، گاز پتروشیمی از نظر تکنولوژی ندارد، به دلیل امکان جذب سرمایه از کشور اروپا را نداشتیم دست به دامن روسیه شدیم ولی مسلماً صرف استفاده از امکانات روسیه توسعه صنعت پتروشیمی اتفاق نخواهد افتاد.

وی با اشاره به راهکارهای حل مشکلات موجود در صنعت پتروشیمی، اظهار کرد: سرمایه گذاری شرط لازم برای توسعه صنعت پتروشیمی هست اما شرط کافی نیست، یکی از مشکلات این است که فاقد بخش خصوصی واقعی که این صنعت را توسعه دهد هستیم، فضای کسب و کار دچار مشکل است، تحریم ها مانع بزرگی را ایجاد کرده اند، قوانین و بیمه نیز مشکلاتی را به وجود آورده اند.

به گفته این کارشناس انرژی هر کدام از این موارد به تنهایی می تواند چالش ایجاد کنند، اروپا را مسائل نه تنها در صنعت پتروشیمی بلکه در بخش های دیگر نیز مشکلاتی را به وجود آورده است، زمانی که فضای کسب و کار مناسب نباشد و نتوان نسبت به آینده پیش بینی مناسبی داشت و در کنار آن تعاملات به کاهش یابد امکان پیشرفت وجود نخواهد داشت.

### کارنامه صنعت پتروشیمی

با این اوصاف اما در سال های اخیر اقداماتی برای توسعه اتفاق افتاده است تا انتهای سال ۱۳۹۹ به منظور تحقق ۸۳.۵ میلیون تن ظرفیت اسمی صنعت، زیرساخت های مورد نیاز از جمله اسکله ها، خطوط لوله و طرح های در حال اجرای جهش دوم و سوم در مجموع ۷۹ میلیارد دلار سرمایه گذاری شد که از ورود میانگین سالانه ۱.۳ میلیارد دلار سرمایه به این صنعت نشان دارد.

مجموع تأمین مالی ارزش صنعت پتروشیمی ایران برای احداث طرح ها و مجتمع های پتروشیمی از سال ۱۳۷۷ تا پایان ۱۳۹۹ از منابع داخلی

